

Học Tiếng Anh Với Con (Trẻ Nhỏ và Thanh Thiếu Niên: Luyện Diễn Tả Bằng Một Trò Chơi Mới

Luyện diễn tả là chiến lược hữu ích giúp vượt qua những khó khăn về kỹ năng ngôn ngữ nói và bạn có thể bắt đầu luyện tập theo cách thú vị qua việc chơi trò chơi như trò “Diễn Tả”.

Tác giả: [Kate Will](#), M.A., Điều Phối Viên Biên Soạn, Trung Tâm Nghiên Cứu Đọc Iowa
Ngày đăng: Ngày 22 tháng 02 năm 2022

Lưu ý của biên tập viên: Việc cùng nhau học có thể giúp cải thiện kỹ năng tiếng Anh của con (trẻ nhỏ và thanh thiếu niên) bạn cũng như của chính bạn. Bài đăng này là một phần của [loạt bài đang được thực hiện](#) nhằm giúp các học viên tiếng Anh đang làm người chăm sóc có được cơ hội học tiếng Anh cho gia đình ngay trong cuộc sống thường ngày.

Cả học viên tiếng Anh lẫn người bản ngữ đều thường phải vật lộn để tìm ra những từ ngữ hoàn hảo nhằm truyền tải một thông điệp mà họ muốn nói. Trong những trường hợp này, có một khoảng cách giữa thông điệp muốn nói và kiến thức hay kỹ năng thực hành ngôn ngữ của người nói. Trong bối cảnh như vậy, người nói có thể dùng *chiến lược giao tiếp* đó là nỗ lực thu hẹp khoảng cách này thông qua những nguồn ngôn ngữ sẵn có của mình (Maleki, 2007). Một số chiến lược giao tiếp phổ biến bao gồm [diễn tả](#), [dịch](#), [chuyển mã](#), [bắt chước](#) hoặc yêu cầu trợ giúp. Mặc dù mọi người đều sử dụng các chiến lược giao tiếp đó nhưng chúng đặc biệt quan trọng đối với học viên tiếng Anh (Dörnyei, 1995; Maleki, 2007). Những trục trặc trong giao tiếp sẽ chắc chắn nảy sinh như một phần có thể hiểu được trong quá trình học ngôn ngữ (ví dụ: sử dụng từ ngữ không chính xác, thiếu vốn từ vựng cần thiết để truyền đạt một thông điệp mong muốn). Trong những thời

iowareadingresearch.org

 @IAReading | @iowareadingresearchcenter

điểm này, điều quan trọng là học viên tiếng Anh phải trang bị cho mình những chiến lược giao tiếp cần thiết để tìm cách truyền tải thông điệp muốn nói.

Diễn tả là một trong những chiến lược giao tiếp hữu ích mà học viên tiếng Anh có thể sử dụng để bù đắp những thiếu hụt trong kiến thức hay kỹ năng thực hành ngôn ngữ của họ. Trong bối cảnh như vậy, *diễn tả* xảy ra khi người nói mô tả hoặc thay thế một từ chưa biết bằng những từ khác mà người nói đã biết. Có một hình thức diễn tả đó từ là [diễn tả gần đúng](#)—khi người nói sử dụng một từ ngữ thay thế có ý nghĩa gần giống với từ ngữ họ muốn nói. Thay thế từ “mug” (cà) bằng “glass” (cốc) là một ví dụ về diễn tả gần đúng. Mặc dù từ ngữ gần đúng không có ý nghĩa giống hệt như từ ngữ muốn nói, người nghe vẫn có thể suy ra thông điệp tổng thể qua ngữ cảnh.

Diễn tả gần đúng (circumlocution) là một ví dụ khác về diễn tả trong đó người nói sử dụng cả một cụm từ để mô tả các đặc điểm của từ ngữ mong muốn. Ví dụ, nếu người nói không thể nhớ từ “mug”, họ có thể nói “it’s like a glass, but it’s used for drinking hot coffee and tea” (Nó như cái cốc, nhưng được dùng để uống cà phê và trà nóng). Nếu mô tả đó là đủ thông tin và chính xác thì người nghe có thể nêu ra từ chưa biết cho người nói.

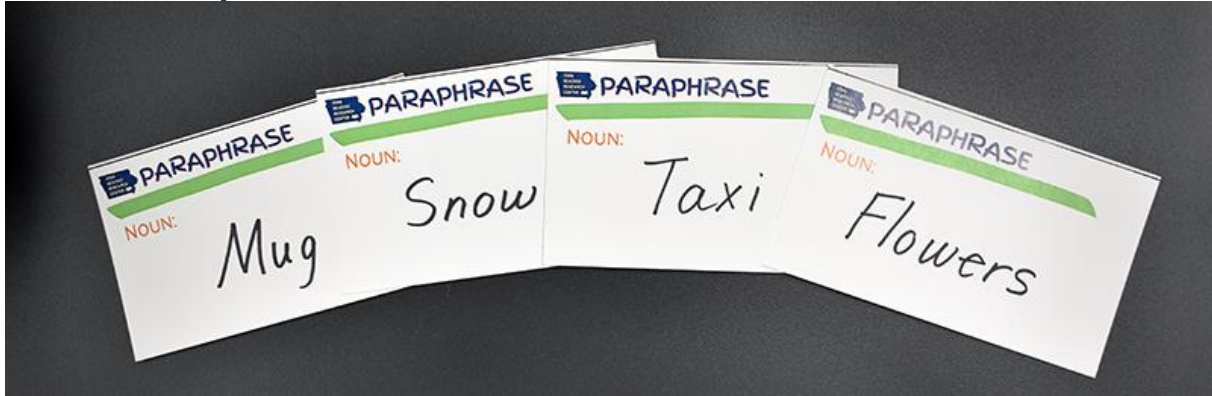
Việc luyện các chiến lược này trong bối cảnh ít áp lực sẽ giống như đang chơi trò chơi và có thể giúp học viên tiếng Anh cảm thấy sẵn sàng và tự tin hơn khi những trục trặc giao tiếp nhất thời xảy ra trong tương tác đời thực (Dörnyei, 1995). Hãy cùng xem một trò chơi mới có tên “Paraphrase” (Diễn Tả) mà người chăm sóc và nhà giáo dục có thể sử dụng để giúp trẻ em luyện diễn tả.

Cách Tạo Trò “Paraphrase”

Trò chơi này sử dụng một bộ thẻ bài có ghi các danh từ tiếng Anh. Mỗi thẻ danh từ có tên của một người, địa điểm hoặc sự vật (ví dụ: “dentist,” “snow,” “spoon” (nha sĩ, tuyết, thìa)). Trong một [bài đăng trước đó trên blog](#), tôi đã mô tả cách tạo một bộ thẻ bài danh từ cho trò chơi có tên là “Word Match” (Ghép Từ). Không giống như các thẻ danh từ được sử dụng trong Word Match, thẻ danh từ của Paraphrase không nên bao gồm định nghĩa của danh từ. Tuy nhiên, nếu bạn đã tạo các thẻ Word Match rồi, bạn có thể chọn sử dụng chính những danh từ đó để tạo một bộ thẻ bài mới sau khi đã xóa đi phần định nghĩa.

Để tạo trò chơi, bạn có thể bắt đầu bằng cách in mẫu thẻ của chúng tôi lên giấy bìa cứng đục lỗ hoặc loại giấy mà bạn chọn. Nếu không thì bạn có thể thay bằng một chồng thẻ chỉ mục hoặc các mảnh giấy nhỏ cũng được. Yêu cầu con bạn nghĩ về các danh từ tiếng Anh, viết một danh từ vào mỗi thẻ danh từ. Ví dụ về thẻ danh từ được minh họa trong Hình 1.

Hình 1. Ví Dụ về Thẻ Danh Từ

Để tạo ý tưởng, bạn có thể đặt những câu hỏi sau:

- Địa điểm yêu thích mà chúng ta muốn đến là đâu?
- Trong tương lai con muốn đến một số địa điểm nào?
- Con đã gặp những ai trong ngày?
- Ai là người con muốn được gặp?
- Ai là nhân vật yêu thích của con trong sách truyện hoặc phim ảnh?
- Món ăn, môn thể thao, cuốn sách, bộ phim hay chương trình truyền hình yêu thích của con là gì?

Cách Chơi Trò “Paraphrase”

Paraphrase có thể được chơi theo hai cách khác nhau: cách thứ nhất yêu cầu người chơi diễn tả danh từ một cách hiệu quả bằng cách sử dụng kỹ thuật [diễn tả gián tiếp](#) và cách còn lại là sử dụng kỹ thuật diễn tả gần đúng để những người chơi khác có thể đoán các từ ngữ muốn nói.

Phiên Bản Diễn Tả Gián Tiếp (Từ Ba Người Chơi Trờ Lên)

Trong phiên bản diễn tả gián tiếp, người chơi cố gắng mô tả một danh từ bằng các cụm từ để những người chơi khác có thể đoán được danh từ đó. Để chơi trò chơi, ta đặt thẻ danh từ úp mặt xuống giữa các người chơi. Người chơi thứ nhất rút một thẻ từ phía đầu bộ thẻ bài và đọc thầm, cẩn thận không để lộ nội dung thẻ với những người chơi khác. Người chơi bắt đầu mô tả danh từ ghi trên thẻ mà không sử dụng chính danh từ đó trong phần mô tả. Ví dụ, nếu từ này là “snow” (tuyết), người chơi có thể nói “it falls from the sky in the winter” (nó rơi từ trên trời xuống vào mùa đông). Những người chơi khác có thể bắt đầu chia sẻ suy đoán của mình với nhau. Người chơi đầu tiên đoán được danh từ nhận được một điểm cùng với người chơi mô tả thành công danh từ đó. Các người chơi tiếp

tục thay lượt mô tả và đoán danh từ cho tới khi rút hết thẻ. Người chơi có nhiều điểm nhất sẽ thắng trò chơi.

Bạn có thể sửa luật chơi nếu cần để hỗ trợ cho cấp độ kỹ năng của mỗi người chơi. Ví dụ, bạn có thể cho phép người mới bắt đầu được rút ba thẻ cùng lúc và chọn thẻ mà họ muốn mô tả. Điều này sẽ tránh cho người chơi khỏi những khó khăn và cảm thấy chán nản khi gặp từ mà họ không biết. Đối với người chơi giỏi hơn, bạn có thể sử dụng đồng hồ bấm giờ để giới hạn thời gian mà họ phải mô tả từ trên thẻ. Điều này sẽ khuyến khích người chơi mô tả từng từ một cách hiệu quả nhất có thể.

Phiên Bản Diễn Tả Gần Đúng (Từ Bốn Người Chơi Trở Lên)

Trong phiên bản diễn tả gần đúng của trò chơi, người chơi nêu các gợi ý gồm một từ để giúp đồng đội của mình đoán được danh từ trên thẻ. Để chơi trò chơi, hãy chia đều số người chơi thành hai đội. Các thẻ danh từ nên được đặt úp xuống giữa hai đội. Mỗi đội sẽ chọn một người chơi làm đội trưởng cho vòng đầu tiên. Quyết định đội nào sẽ đi trước và chơi với tư cách là Đội 1. Đội trưởng Đội 1 sẽ rút một thẻ từ phía đầu bộ thẻ bài và đọc thầm, cẩn thận không để lộ nội dung thẻ với những người khác. Đội trưởng Đội 1 sẽ nêu gợi ý gồm một từ cho những người chơi khác trong đội. Gợi ý chỉ được gồm một từ có liên quan đến danh từ trên thẻ. Ví dụ, nếu danh từ trên thẻ là “taxi” thì một số từ gợi ý có thể là “cab” hoặc “car” (ô tô) do những từ này có nghĩa gần giống với “taxi”. Dựa trên gợi ý, các thành viên khác trong đội sẽ cố đoán danh từ trên thẻ. Đội 1 chỉ được phép đoán một lần. Nếu họ đoán đúng, đội của họ sẽ giành được điểm. Nếu họ đoán sai, Đội 2 có cơ hội cướp điểm. Đội trưởng Đội 1 sẽ trao thẻ danh từ cho đội trưởng Đội 2. Đội trưởng của Đội 2 sẽ nêu một gợi ý gồm một từ khác cho người chơi khác trong đội của họ. Những người chơi còn lại trong Đội 2 sẽ cố đoán danh từ. Nếu họ đoán đúng, đội của họ sẽ giành được điểm. Nếu họ đoán sai thì lại tới lượt của Đội 1. Đổi lượt luân phiên giữa hai đội như vậy cho tới khi một đội đoán được danh từ và kiếm được điểm. Mỗi đội lại chọn ra một đội trưởng mới và bắt đầu vòng hai với Đội 2.

Điều Chỉnh Cho Phù Hợp với Mọi Người Chơi “Paraphrase”

Sử Dụng Ngôn Ngữ Mẹ Đẻ

Trước khi chơi Paraphrase bằng ngôn ngữ thứ hai của người chơi, có thể sẽ tốt hơn nếu bắt đầu bằng ngôn ngữ mẹ đẻ hay ngôn ngữ bản địa của họ. Chơi vài vòng bằng ngôn ngữ mẹ đẻ sẽ giúp người chơi hiểu luật chơi và cảm thấy thoải mái với trò chơi. Người chơi có thể học được cách sử dụng các chiến lược giao tiếp một cách vô thức khi chơi bằng ngôn ngữ mẹ đẻ. Do nhiều chiến lược như vậy có thể áp dụng được sang ngôn ngữ thứ hai, điều quan trọng là phải khiến học viên tiếng Anh nhận thức được các chiến lược mà họ có thể dùng.

Student Reading Success Through Research and Collaboration

Trong khi chơi phiên bản diễn tả gián tiếp của trò Paraphrase bằng ngôn ngữ mẹ đẻ, hãy yêu cầu người chơi chú ý tới các loại từ và cấu trúc câu mà những người chơi khác sử dụng khi nêu gợi ý. Ví dụ:

- “It’s similar to a...,” (Nó tương tự như một...)
- “It’s used for...,” (Nó được dùng cho...)
- “It’s a kind of...” (Nó là một loại...)

Bạn có thể sử dụng thông tin này để lập danh sách các từ và cụm từ hữu ích mà có liên quan tới việc diễn tả bằng ngôn ngữ mẹ đẻ của họ. Hãy cùng nhau cố tìm từ và cụm từ tương đương bằng ngôn ngữ thứ hai. Cuối cùng, bạn có thể cố phân loại những từ và cụm từ này dựa trên mục đích sử dụng (ví dụ: so sánh, tương phản, mô tả, định nghĩa, nêu ví dụ, v.v.). Người chơi có thể sử dụng danh sách này để được hỗ trợ khi bắt đầu chơi bằng ngôn ngữ thứ hai.

Nêu Ra Mẫu Câu

Diễn tả gián tiếp sử dụng một số từ vựng và cấu trúc câu cơ bản một cách lặp đi lặp lại. Khi chơi phiên bản diễn tả gián tiếp của trò Paraphrase, có thể sẽ hữu ích khi nêu ra mẫu câu cho người chơi để hỗ trợ họ. Sau khi luyện tập thêm, người chơi sẽ không cần mẫu câu nữa bởi câu trả lời của họ lúc này sẽ trở nên tự nhiên hơn. Hãy sử dụng các mẫu câu bên dưới làm cơ sở, nhưng nếu muốn, bạn có thể bổ sung vào danh sách này dựa trên các từ và cụm từ hữu ích mà trước đó bạn đã nêu.

Hình 2. Mẫu Câu Ví Dụ

Chiến Lược	Mẫu Câu	Câu Mẫu
Để so sánh	It's similar to a _____. It's like a _____.	danh từ: glove (găng tay) It's similar to a mitten . (Nó tương tự như một chiếc bao tay.) It's like a mitten . (Nó giống như một chiếc bao tay.)
Để tương phản	It's the opposite of _____. It's not a _____.	danh từ: morning (buổi sáng) It's the opposite of night . (Nó ngược lại với buổi đêm.) It's not night . (Nó không phải buổi đêm.)
Để mô tả	It's used for _____. It has _____.	danh từ: mug (cà) It's used for drinking coffee . (Nó được dùng để uống cà phê.) It has a handle . (Nó có một tay cầm.)
Để định nghĩa	It's also called _____. It's a kind of _____. It's a type of _____.	danh từ: taxi It's also called a cab . (Nó còn được gọi là xe cab.) It's a kind of car . (Nó là một kiểu xe.) It's a type of car . (Nó là một loại xe.)
Để nêu ví dụ	Some examples are _____.	danh từ: flowers Some examples are roses, tulips, and daisies . (Một số ví dụ là hoa hồng, hoa uất kim hương và hoa cúc.)

Đánh Giá và Suy Ngẫm về Các Chiến Lược

Trò chơi không chỉ tạo cơ hội cho học viên tiếng Anh luyện sử dụng các chiến lược giao tiếp mà còn có thể nghe người khác sử dụng các chiến lược này. Mỗi người chơi có thể sẽ có một cách tiếp cận hơi khác nhau khi sử dụng kỹ thuật diễn tả gián tiếp. Một số người chơi có thể thích đưa ra một định nghĩa giống trong từ điển, trong khi những người chơi khác có thể thích đưa ra ví dụ. Khi người chơi nghe chiến lược mà người khác sử dụng, họ có thể đánh giá hiệu quả của chiến lược đó. Ví dụ, người chơi có thể nhận thấy

rằng họ có thể đoán các từ chưa biết nhanh hơn khi được nêu một ví dụ thay vì định nghĩa. Có thể sẽ hữu ích khi tập trung sự chú ý của người chơi vào điều làm nên sự thành công của chiến lược. Giữa các lượt chơi, bạn có thể hỏi người chơi:

- Từ đó dễ hay khó đoán?
- Điều gì khiến từ đó dễ đoán?
- Điều gì khiến từ đó khó đoán?

Suy ngẫm về cách mình sử dụng chiến lược có thể giúp người chơi sử dụng chiến lược một cách hiệu quả hơn.

Chiến Lược Giao Tiếp

Cải thiện việc sử dụng chiến lược giao tiếp thông qua luyện tập có thể giúp học viên tiếng Anh duy trì cuộc trò chuyện mà không cảm thấy nản lòng hoặc bỏ cuộc (Maleki, 2007). Hơn nữa, rèn luyện về các chiến lược giao tiếp đã được chứng minh là giúp cải thiện tốc độ nói và khả năng nói trôi chảy của học viên ngôn ngữ (Dörnyei, 1995). Điều này có thể là do chiến lược giao tiếp mang tới một phương tiện để người nói đối phó với những trục trặc trong giao tiếp mà thường sẽ khiến họ cảm thấy do dự, tạm dừng hoặc bỏ cuộc. Khi học viên tiếng Anh được trang bị chiến lược giao tiếp, họ có thể thấy rằng mình có khả năng tự giải quyết các trục trặc trong giao tiếp mà không cần sự trợ giúp của người khác. Tính tự chủ tăng lên này có thể nâng cao động lực và sự tự tin của học viên tiếng Anh khi sử dụng ngôn ngữ thứ hai của họ (Maleki, 2010).

Việc buộc phải tìm được từ ngữ phù hợp ngay lập tức có thể gây căng thẳng cho bất kỳ ai, đặc biệt là người học tiếng Anh. Cải thiện kỹ năng diễn tả bằng cách luyện tập khi chơi trò chơi có thể giảm bớt một chút sự căng thẳng đó. Tạo và chơi các trò chơi học từ vựng cùng với con bạn sẽ khiến cho trải nghiệm trở nên đáng nhớ hơn và ý nghĩa hơn đối với mọi người.

Tài Liệu Bổ Sung cho Gia Đình

Paraphrase

Bạn có thể đánh máy hoặc ghi từ lên những thẻ in này (tương thích với một số loại giấy thẻ đục lỗ) để tạo thẻ danh từ cho trò chơi Paraphrase. Trong đó cũng có hướng dẫn cách tạo và chơi trò chơi.

Tài Liệu Tham Khảo

Dörnyei, Z. (1995). On the teachability of communication strategies. *TESOL Quarterly*, 29, 55–85. <https://doi.org/10.2307/3587805>

iowareadingresearch.org

@IAReading |

@iowareadingresearchcenter

Maleki, A. (2010). Techniques to Teach Communication Strategies. *Journal of Language Teaching and Research.*, 1, 640–646. <https://doi.org/10.4304/jltr.1.5.640-646>

Maleki, A. (2007). Teachability of communication strategies: An Iranian experience. *System*, 35, 583–594. <https://doi.org/10.1016/j.system.2007.04.001>

Các Thuật Ngữ Chính

Diễn tả – Trong bối cảnh ngôn ngữ nói, người nói mô tả hoặc thay thế một từ chưa biết bằng các từ khác đã biết.

Dịch – Trong bối cảnh ngôn ngữ nói, người nói mượn một từ hoặc cụm từ bằng một ngôn ngữ khác để định nghĩa, mô tả hoặc thay thế một từ chưa biết.

Chuyển mã – Người nói thay thế xen kẽ giữa các ngôn ngữ nội trong câu hoặc giữa các câu.

Bất chước – Người nói sử dụng các chiến lược không dùng lời nói như cử chỉ để diễn giải một từ chưa biết.

Diễn tả gần đúng – Trong bối cảnh ngôn ngữ nói, một hình thức diễn tả mà trong đó người nói thay thế một từ chưa biết bằng một từ khác có nghĩa gần giống.

Diễn tả gián tiếp – Trong bối cảnh ngôn ngữ nói, một hình thức diễn tả mà trong đó người nói sử dụng cả một cụm từ để mô tả đặc điểm của một từ chưa biết.